No. 88. DINGSDAG 24 JULIJ. 1860.

ZEVEN EN DERTIGSTE JAARGANG

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op DINGSDAG, DONDERDAG en ZATURDAG. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 2.30, buiten Assen franco per post *f* 2.45. — De prijs der Advertentien is van een tot vijf regels *f* 1.00, en voor elken regel meer *f* »-15, behalve *f* »-35 zegelregt.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

24 Julij.

De Jobstijdingen uit Syrie in Frankrijk en Engeland ontvangen, zijn bedroevend, maar hartverscheurend zijn die, welke dienaangaande uit St. Petersburg komen.

Zoo schrijft men van daar, dat in Noordelijk en Noord-Oostelijk Bosnie *drie duizend* Christenen achter de tralien zitten, en alleen te Saragewo meer dan *zeventien honderd* zijn opgesloten.

De inwoners zien elken morgen de Turken uit de gevangenis komen met de *lijken* van om 't leven gebragte Christenen, die zij dan in 't water werpen.

Met onuitsprekelijke verontwaardiging hoort elk weldenkende die gruwelen, en allerwege rijst de kreet op: "haast u, Christen-Mogendheden! en wees de beschermers van uwe zoo wreed gemartelde geloofsgenooten. Gij hebt de Krim tot een Europeesch kerkhof gemaakt voor de vrijheid der Turken, en tot loon daarvoor vermoorden deze uwe broeders, martelen zij hunne vrouwen en kinderen

Elken dag onderhandelen over de noodzakelijkheid van het al of niet in stand houden van het Rijk der "halve maan," is welligt de sterfdag van honderde Christenen!"

Eene slavin van *Elhim*-Pacha te Kairo, ontvlugtte haar meester en liep in de woning van den tolk van den Nederlandschen Consul. Zij werd met geweld weer opgehaald en daarna de tolk met zijne familie in zijn huis overrompeld en voor de politie gebragt.

De kanselier van het consulaat vroeg onmiddelijk voldoening en een oorlogschip — volgt.

Nadere berigten uit Syrie en van den Libanon zijn huivering-wekkend en de lijken der gruwelijk omgebragte Christenen veroorzaken reeeds pestziekten. Onder de gekwetsten vindt men er, die de handen *afgekapt* en de beenen *vermorseld* zijn, kinderen wier neus en ooren afgesneden waren en die ongelukkigen liet men leven, om hunne eigene ellende te *voelen* en om die van anderen te *zien*.

De geestelijken die in handen der Drusen vallen, worden ontzettend gemarteld, de mannen tot stervens toe gepijnigd onder de oogen hunner kinderen en vrouwen en de laatste in tegenwoordigheid harer mannen onteerd. Te Deir-El-Kamar werden 2100 mannen omgebragt, in tegenwoordigheid of liever onder goedkeuring van Turksche troepen. Die veel geld bood, werd echter in de kazerne opgenomen en 500 waren in staat zulk een offer te brengen.

Naauwelijks alzoo gered — zoo dachten die ongelukkigen! — werd de deur door de Turken geopend, de Drusen stormden binnen en vermoordden allen!

De Turken namen deel aan de plundering. Een huis, waarin ongeveer 300 Christenen waren gevlugt, werd in brand gestoken en geen enkele ontkwam aan de verteerende vlammen.

Toen eindelijk verscheen de gouverneur-generaal van Beyruth, die eene publicatie liet uitvaardigen, waarbij hij al de Christenen van Deir-el-Kamer in zijne bescherming nam; ieder hunner kon gerust bijven waar hij was! En de Drusen, die de Christenen te veel haten om te kunnen huichelen, gierden het uit, toen zij van deze met kanonschoten geappuijeerde proclamatie kennis namen en riepen luide: "dat is een wijze raad — de lijken der Christenen zullen die weten op te volgen!"

Werkelijk was er, gelijk gezegd, geen enkel Christen meer in leven.

Wat heeft toch die Drusen ten aanzien van die Christenen tot zulke monsters gemaakt?

De Christen, in onuitsprekelijken toorn geraakt over zulk eene kanabalen-woede, heeft geene wraak voor zoo veel wreedheid!

Men zegt, dat Keizer *Napolen* III, zelden zeer luidruchtig, thans *zeer* stil en afgetrokken is en geen wonder! De Oostersche en de Napelsche kwestien eischen al zijne oplettendheid en Duitschland baart hem ook zorg. De vergulde pillen, die hij te Baden-Baden uitdeelde, waren niet probatum en John Bull blijft beleefd-dreigend.

En — behalve de bijeenkomst van den Keizer van Oostenrijk en den Prins-Regent van Pruissen, gaat deze laatste ook nog naar Warschau, om eens onder vier oogen te zijn met Keizer *Alexander* II.

Napoleon, die steeds de eerste viool speelde, vreest overstemd te zullen worden en dat wel op brutalen toon.

Zelfs Belgie, dat *feestelijk* verkondigt: "wij houden niet van al dat geannexionneer!" verergert *Napoleon*'s booze luimen

Zal hij die ondrukken of die ergens zoeken te luchten!

Als een calmerend middel, mompelt men te Parijs, dat de Prins Regent van Pruissen ook den Franschen Keizer een bezoek zal brengen.

De Groote Heer schreef aan Koningin *Victoria* een brief van gelijken inhoud als dien, welken hij aan Keizer *Napoleon* III deed toekomen. Het antwoord, dat te Constantinopel zal worden ontvangen, is gewis beleefd ernstig, maar wordt hoogstwaarschijnlijk gelezen, als het Fransche kanon den fanatieken Muzelmannen in 't oor dondert.

"Gij zijt, zal dit antwoord luiden, zeer goed, maar ook zeer zwak — gij hebt een goeden wil, maar weinig kracht, en gij wordt bovendien slecht gediend. Wij zullen doen, wat gij wel zoudt willen, maar nooit kunt gij een einde maken aan het bloedig drama, 't welk thans in Syrie wordt gespeeld"

Het is maar te hopen, dat Frankrijk spoedig met zijn corps van 8000 man in Syrie aan wal stappe, de boosdoeners straffe en die verwarde huishouding eens goed op stel brenge.

En moet daar voor goed worden "schoongemaakt."

De Europesche beurzen maken zich intusschen ongerust over de verwikkelingen, die in het Oosten kunnen ontstaan onder de *helpers* der ongelukkige bevolking.

Deze zullen vol ijver zijn, maar ook vol jaloezij jegens elkanderen, en hoe ligt geven ze, na eerst den gemeenschappelijken vijand te hebben gekastijd, elkanderen klappen?

Allen willen de Christenen bijstaan, maar zullen zij het eens zijn *waar?* en *in hoever?* en *tot hoe lang?*

Interventie was altijd de moeder van veel ondank en nijd, en men vreest, dat eene Oostersche interventie rijk zal zijn in twist en strijd.

Engeland en Frankrijk gaan scheep naar Syrie en Rusland daagt welligt van eene andere zijde op, terwijl Oostenrijk pruttelt en dreigt, en ook Pruissen een woord meê spreekt. Zoo zal er al ligt een Babel worden opgetrokken, waarin men begint met elkanderen niet te verstaan en eindigt met elkanderen klappen toe te deelen.

Maar 't kan beter gaan, dan men denkt — althans wij hopen het, en tevens, dat er worde gehandeld met *spoed*, want er is verschrikkelijk gemoord en de toekomst van de Christenen is nog zeer onheilspellend.

Garibaldi ontwaakt, grijpt, nadat hij dagen achtereen de pen gebruikte tot het schrijven van proclamatien, weer naar het zwaard en maakt ernstige aanstalten, om Messina aan te tasten of in de nabijheid dier stad slag te leveren. Ook het Koninklijk leger schijnt lust te hebben aan een treffen en zoo kan men spoedig hooren van een hevig strijd in 't gezigt van Messina.

Men begrijpt, hoe ernstig de bevolking den uitslag van zulk eene bataille verbeidt. Verliezen de Koninklijke troepen den slag, dan is de stad welligt vrij — keeren zij als overwinnaars binnen hare muren, dan zal het garnizoen weder zijn overmoed toonen tegen de weerlooze bevolking.

Garribaldi rigtte aan de bemanning van het *overgezeilde* fregat Veloce deze proclamatie:

"Italiaansche soldaten en zeelieden! Gij hebt aan Italie een edel voorbeeld, gegeven, door de vaan van den dwingeland te verlaten, om u onder die der Italiaansche eenheid te scharen, Met mannen als gij zijt, zal Italie, dat Italie, hetwelk de vreemdeling tot heden met de voeten vertrapt heeft, hetwelk de speelbal der mogendheden en het bloedig tooneel harer eerzucht is geweest, een plaats innemen onder de groote natien van Europa, en zijne stem te midden van haar doen hooren. Niemand zal ons dezen bodem kunnen betwisten, die voortaan niet meer het honende medelijden des vreemdelings, maar zijne bewondering zal opwekken. Gij behoort thans tot ons gezin; in naam van het vaderland betuig ik u de opregtste erkentelijkheid. Ik ben bereid, wat mij persoonlijk betreft, voor ieder uwer en voor uwe gezinnen te doen, wat voor u noodig zal kunnen zijn. Mogt een van u weder willen vertrekken, hetgeen ik niet vrees, hij zal daartoe worden in staat gesteld; wilt gij blijven, dan zal ieder uwer beschouwd worden als een zoon, die zich jegens het vaderland verdienstelijk heeft gemaakt.

En galant als de Italiaansche woelwater zijn kan, sprak hij de schoone secte in Palermo aldus aan.

"Met de overtuiging van wèl te doen stel ik u iets voor, dat zeer zeker welgevallig zal zijn aan edelmoedige zielen als de uwen, o dames van Palermo!.... aan u die ik in de ure des gevaars gekend heb,.... schoon van toorn en van verhevene vaderlandsliefde!.... terwijl gij in het hevigst van het gevecht de wreede vreemde huurlingen met verachting bejegendet en de moedige zonen van geheel den Italiaanschen bodem aanwakkerdet — toen zij vereenigd waren om vrij te worden of te sterven!.... In vol vertrouwen wend ik mij tot u, bekoorlijke Palermitaansche schoonen! om voor u de verklaring af te leggen dat ik eene daad van zwakheid heb begaan. Ik, oud soldaat der twee werelden, ik heb geweend, bewogen tot in het diepst mijner ziel heb ik tranen gestort, niet bij het zien der ellende en der puinhoopen waartoe deze edele stad is gedoemd geworden, niet bij het aanschouwen van de verwoestingen door het bombardement aangerigt, niet bij het werpen van een blik op de verminkte lijken.... maar toen ik mijn oog sloeg op de kinderen en weezen aan den hongerdood prijs gegeven!.... In het weeshuis komen van de honderd kinderen negentig om bij gebrek aan voedsel.,.. Eene enkele min zoogt vier van die naar Gods evenbeeld gemaakte schepselen!.... Het overige laat ik uwe edelmoedige zielen raden, die reeds door die jammerlijke tijding ineengekrompen zullen zijn,... Veelmalen in mijn leven heb ik reeds afscheid genomen, maar het gevoeligste afscheid zal dat zijn als ik mij van uwe zoo dierbare bevolking verwijder. Op dien dag zal ik bedroefd wezen. Maar ik hoop dat mijne smart door u zal verzacht worden, door u, edel deel van dat volk, en door de hoop, door de overtuiging dat die verlaten schuldelooze schepselen, veeleer door het toeval dan door schuld geschandvlekt, lang verstooten uit den schoot der menschenmaatschappij veroordeeld tot een leven van schande ellende, dat die ongelukkigen zeg ik, zullen blijven toevertrouwd aan de kostelijke zorgen van die dierbare vrouwen, waaraan ik door een altoosdurend gevoel van erkentelijkheid voor mijn leven gehecht ben."

Iemand, die met *Garribaldi* zeer hoog loopt, veroorloofde zich, na het lezen van eenige Duitsche dagbladen, deze spotternij:

"Keur-Hessen voert de constitutie van 1831 in en ontplooit de Duitsche rijksvlag: *zwart*, *rood* en *groen*.

"Hannover erlangt een liberaal Ministerie, onder het presidium van den schouwburg-intendant Graaf *von Platen* en maakt het programma der Nationale Vereeniging tot het zijne.

"Mecklenburg-Strelitz zet de reactionnaire Ministers af en neemt de Duitsche kleuren aan.

"Liechtenstein verklaart zich voor de vrijheid der drukpers, voor het regt van vereeniging en van vrije godsdienstoefening.

"Denemarken stelt zich aan het hoofd van het jonge Duitschland en bedelt om eene alliantie met Pruissen."

P.S. Volgens latere berigten wachten bovenstaande tijdingen op de onderteekening van *Garribaldi*, die op reis is en in Duitschland komen zal, als hij in Napels, Rome, Venetie en Hongarije de zaken "in 't reine" heeft gebragt"

Dat kan lang en kort duren en ook wel in 't geheel niet gebeuren

't Laatste zou zeer droevig zijn.

Te Napels waait weder eene liberaliteits-koelte.

Nadat de garde, de goed betaalde en weinig dienstdoende Koninklijke garde, zich nog eens op brutaliteit tegen het volk had vergast, onder den kreet van: "leve *Maria Theresia!*" (welk een smaad voor eene *vrouw!*) heeft de Koning begrepen, dat hij zich van dit keur-corps (in 't kwade) moest afwenden en de eerste straf, die hij het oplegde, was: "leg den eed af op de constitutie!" Welke waarde dien eed heeft, uitgesproken door lieden, die even te voren die constitutie met de bajonnet verscheurden, en dan nog wel uitgesproken op *hoog bevel*, is ligt te begrijpen.

Naauwelijks was die formaliteit afgeloopen, of de garde werd in de forten gelegd en de dienst in de stad aan de nationale garde toevertrouwd.

Beter zou het zijn en de bevolking van Napels zag het gewis gaarne, dat de forten niet door *die* garde waren bezet, want zoo wordt zij nog altijd op ernstige wijze bedreigd.

Verder stelde de Koning de stad gerust door eene vrijhartelijke en vrijheid ademende proclamatie,

Een en ander werd beloond door de vreugdekreten: "leve de Koning!"

't Is te wenschen, dat de Monarch dit alles nu deed in de overtuiging, dat hij op die wijze een gelukkig Regent kan zijn over een tevreden volk — en tot die overtuiging moest hij, dunkt ons, wel komen, toen de bewoners der residentie, bij de revue, die hij over de nationale garde hield, riepen: "leve de Koning!" en: "leve de constitutie!"

Men ziet hieruit, hoe gemakkelijk een volk tevreden is, nadat het dikwijls werd bedrogen.

Maar ééns is het geduld ten einde en wee hem, dien de volks-wraak treft!

Dat niet een iegelijk overtuigd is van de echtheid van Koning *Franciscus* politieke bekeering, blijkt uit een schrijven, aldus luidende:

"te Napels is een nieuw Ministerie geformeerd, dat denkt als zijn vorstelijken Gebieder.

"Het nieuwe Heeren-huis zal bestaan uit de jongste Lazzaroni's.

"De leden van dit Staatsligchaam worden benoemd voor hun *leven*.

"Het Koninklijk Napelsche wapen wordt getooid met de Duitsche kleuren en aan de keerzijde met de beeldte-

nissen van gegeesselde vrouwen en kinderen en politiek verdachten."

De Napelsche gezant te Turijn is nog niet geslaagd in zijne plannen. Op zijn verzoek: "sla toe de hand, hier is de mijn, wij willen goede makkers zijn!" antwoordt Graaf *Cavour*: "gij zult die hebben, maar eerst onvoorwaarde lijke erkenning der Italiaansche onafhankelijkheid en goedkeuring van de aanhechting van de Romagna aan Sicilie!"

De beide gevolmagtigden van Z M. Koning *Franciscus* trokken op dien eisch een bedenkelijk gezigt en zeiden: "daarover moeten wij eerst nog eens naar Napels schrijven!"

Van *Lamoricière* verneemt men zeer weinig, maar de leren blijven pruttelig en dus zeer lastig. Zoo eischten zij dezer dagen, dat de Minister van Oorlog de *aardappels* voor het leger zou laten koopen in — Ierland!

Lamoricière keek hen met minachting aan en antwoordde niets, maar zijn adjudant, een alias, fluisterde hen in 't oor: "wacht maar een weinig, straks zult gij in de gelegenheid zijn, om voor den beminden Vader de *kastanjes* uit het vuur te halen.

Garibaldi komt!"

De Oostenrijksche politie te Pesth, die veel *hoort* en weinig *leert*, belette weer eene volkshulde, die men aldaar aan den super-intendant *Szakachs* wilde brengen. Dat gaf aanleiding tot een volksoploop, die eindigde met het wonden en arresteren van eenige inwoners. De politie bleef meester van het terrein, maar hare zedelijke kracht verzwakte door dezen twist op nieuw, en met rassche schreden nadert de tijd, waarin zij magteloos zal staan tegenover den volkswil of zich verschuilt, als die wil zich openbaart in vrolijke of ernstige stemming.

De Keizer van Oostenrijk heeft den President van den versterkten rijks-raad doen weten, dat in 't vervolg het heffen van nieuwe en het verhoogen van bestaande belastingen niet zal kunnen plaats hebben, dan met toestemming van dat collegie.

De vraag is echter: of die Rijks-raad zelfstandig en onafhankelijk genoeg is, om te *durven* weigeren wat de Keizer wenscht.

Wat eene Wetgevende Magt *kan* beteekenen, ziet men in Frankrijk.

Keizer *Frans Jozeff* van Oostenrijk en de Prins Regent en nog andere Duitsche Vorsten zullen te Töplitz eene conferentie houden tot nalezing van het verhandelde op het congres te Baden-Baden niet alleen, maar ook, om over Italie te spreken, trouwens men zegt, dat de Prins Regent eenigzins voor de zaak van Zijne Napelsche Majesteit is gewonnen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Z. M. de Koning keert tegen half Augustus in ons land terug.

— De Eerwaarde heer *Schaepman*, Pastoor der Cathedraal te Utrecht, is door den Paus benoemd tot Bisschop van Esbona, *i. p. i.*

— Uit het verslag door ds. C. W. *v. d. Pot* te Rotterdam in de groote kerk omtrent het *Ned. Zendelings-genootschap* gegeven, blijkt, dat de aanneming door ds. *Voorhoeve* van de betrekking van direkteur, aan het Zendelingshuis meer vastheid had gegeven; den heer *Hiebink* werd dank gezegd voor zijne getrouwe en ijverige 20jarige ambtsbediening als direkteur. Reeds 32 leeraars zijn uit het huis afgevaardigd, waar thans 16 kweekelingen zijn. De heer *Nahuijs*, kand. te Utrecht, had de funktien van adjunkt-directeur op zich genomen. De kostschool heeft 14 leerlingen. — De ontvangsten hadden bedragen f 96,000 of f 13,000 meer dan 't vorige jaar. De uitgaven f 111,491, of f 2500 minder dan 't vorige jaar. Het te kort hoopt men door verschillende medewerking te dekken.

't Getal der leden van den *Dierentuin* te Amsterdam beloopt nu 3367, die aan contributie 's jaarlijks ruim f 80.000 betalen.

— Te Hilversum wordt eene gaz-fabriek gebouwd voor f 4743.

— Om bluimruikers frisch te houden, doe men een of twee lepels houtskool in het water.

— Te Staphorst zijn weder twee ingezetenen tot boete veroordeeld, wegens *geraas* maken en *zingen* op den openbaren weg, zonder vergunning van den Burgemeester.

— De Synode geeft aan 26 gemeenten, voor herstelling en vernieuwing van kerken en pastorijen; de aanvraag van 6 gemeenten tot hetzelfde doel is in nadere overweging genomen en die van 7 gemeenten afgewezen.

Voor kleine uitgaven wees zij f 2215 aan en voor Predikants-weduwen f 8310, alzoo te zamen eene som van f 47,684.

— De heer *H. Thomas*, pastoor te Leijden, vierde in de afgeloopen week zijne 50jarige ambtsbediening en liet bij die gelegenheid aan de weeskinderen van verschillende kerkgenootschappen eenige versnaperingen uitreiken.

De directien dier weeshuizen hebben den zeer geachten jubilaris geluk gewenscht en voor zijne attentie jegens de weezen bedankt, terwijl ook de Kerkeraad der Herv. gemeente hem feliciteerde.

Dat was eene welverdiende hulde, gebragt aan een geestelijke, die, aan zijne gewigtige bediening getrouw liefde en vrede predikte door woord en daad.

Met genoegen deelen wij, die steeds met zoo veel ernst optreden tot tegen *drijven* van ultramontanen dit berigt mede. Als alle godsdientsleeraars zóó handelden, dan zoude het maatschappelijk leven der belijders van de verschillende kerkelijke gezindten niet zoo dikwijls gekenmerkt worden door verdeeldheid en twist.

Eere alzoo den Leijdschen geestelijke en dat de Hemel hem nog eenige jaren spare, ten einde door leer en wandel nog nuttig te zijn voor velen!

De aanvoer op de markten was: te Alkmaar, de boter 306, de kaas 3807201; te Amsterdam, boter 24710, kaas 23705; te Broek in Waterland, boter 760, kaas 215350; te Edam, boter 8881½, kaas 231304; te Enkhuizen, kaas 673548; te Hilversum, boter 10,000; te Hoorn, boter 55734, kaas 2293979, te Krommenie, boter 16296; te Medemblik, boter 13328, kaas 546225; te Monnikendam, kaas 209130, te Naarden, boter 13500; te Opmeer, kaas 201345; te Purmerende, boter 46781, kaas 1591445; te Schagen, boter 17458, kaas 3500, te Wormerveer, kaas 32126 alles in ponden. De aanvoer zoowel van boter als van kaas was over het geheel minder dan in 1858. Voor een gedeelte is de vermindering welligt daaraan toe te schrijven, dat er meer dan vroeger buiten de markten om verhandeld en bij de kooplieden aan huis geleverd wordt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

DUITSCHLAND.

Weenen. Als een verheugend blijk van de eendragt onder de verschillende belijdenissen in Hongarije heerschende, wordt uit Sarospatak gemeld, dat bij het daar gevierde 300jarig jubilé van het Sarospatakker collegie, een stichting der gemalin van *Rakoczy* I. Catholieken Lutheranen, oud-geloovigen en Israëlieten zich daartoe zeer broederlijk met de feestvierende gereformeerden vereenigden, terwijl er zelfs gedeputeerden van het aartsbisschoppelijk domkapittel van Erlau bij tegenwoordig waren.

Berlijn. De *Anzeiger* in Saksen is vervolgd, omdat de doodstraf in dat blad onzedelijk werd genoemd: de redacteur werd tot 4 dagen en de schrijver van het stuk tot 15 dagen gevangenisstraf veroordeeld.

Berlijn Op 14 jl. kwam de koningin van Zweden uit Ems te Potsdam, hield zich slechts kort te Sanssouci op, begaf zich, door prins *Frederik Willem* en prinses *Alexandrine* van Pruissen vergezeld, naar Berlijn, en zette hare terugreis naar Stockholm over Stettin voort. Met betrekking tot die vorstin vond men eenigen tijd geleden vermeld, dat zij de Schonen gehouden manoeuvres der troepen in huzaren uniform te paard bijwoonde, die bij hare rijzige gestalte voortreffelijk stond, terwijl de terwyl de om hare ligchaams-schoonheid algemeen bewonderde hofdame, freule *Horn*, als adjudant der koningin, in luitenants uniform volgde.

ITALIE.

Rome. Hier is een zonderling proces aanhangig. Het Christusbeeld der gevangenis Mammertino was eenigen tijd geleden naar *San Carlo Boromeo* overgebragt; de aanhoudende regens beletten het nog terug te brengen, doch daar dit wonderbeeld de geloovigen veel doet offeren en dus de broederschap van *San Carlo*, door het te lang te houden, die van *San Giuseppe*, aan welke het behoort, groot nadeel heeft berokkend, heeft deze gene deswegens een proces aangedaan, waarvan de uitslag is geweest, dat de beklaagden 150 kroonen schadevergoeding moeten betalen.

RUSLAND.

St. Petersburg. Bij een keizerlijk bevelschrift van den 7den dezer is bepaald, dat de buitenlanders vrijheid in Rusland zullen hebben om in ieder gilde van den handelsstand te treden op den zelfden voet als de inlanders, en met het genot van al de regten welke het lidmaatschap van een gilde aan Russische kooplieden geeft. Vervolgens is bepaald dat in de woning der buitenlanders of in hunne koopmansboeken geen onderzoek van overheidswege zal mogen plaats hebben, anders dan naar de regelen, welke in zoodanig geval voor de Russische onderdanen van den zelfden toestand voorgeschreven zijn. Verder zullen de buitenlanders bevoegdheid hebben om door koop, erfenis, schenking enz. bezittingen van allerlei aard, roerende en onroerende, te verkrijgen, uitgezonderd die welke de erfelijke adelstand van Rusland en de daartoe bepaaldelijk gemagtigde buitenlanders, krachtens de geldende wetten, alleen bevoegd zijn te bezitten.

TELEGRAFISCHE DEPÊCHES VAN HEDEN

Parijs, 23 Julij. Hier loopt een gerucht, dat er tusschen de strijdende partijen in Syrie eene schikking is getroffen, waardoor eene interventie zou vervallen.

('t Is te wenschen dat die *niet* vervalle, dat er regt gedaan en de herhaling van tooneelen als die, welke nu geheel Europa met verontwaardiging, ja met afgrijzen hebben vervuld, onmogelijk gemaakt worde.)

Turijn. Men ontvangt hier het berigt, dat de Napelsche krijgsmagt Sicilie ontruimt.

(Messina ook ?)

Amsterdam. Maandag, 23 Julij. Op de beurs van heden was de slotkoers der **effecten** als volgt: *Nederl.* 2½ pCt. 64¼ percent. dito 4 pCt. 98$^{11}/_{16}$ per cent. — *Rusland* bij Hope en Comp. 1798 1815 5 pCt. 102$^{1}/_{8}$ percent. — *Oostenrijk* Nieuwe Metallicken 5 pCt. 74$^{1}/_{8}$.

Granen en Zaden.

Tarwe onveranderd; 130 ponds nieuwe bonte Poolsche f 355. Rogge flaauw; 124 ponds Pruissische f 206 Koolzaad onveranderd, op 9 vat op October 72 £. Raap olie op 6 weken f 41¼.

ASSEN, 24 Julij.

— Door den heer Graaf *van Heiden Reinestein* is voorgesteld, om art. 3 te lezen:

"Zoodra de weg van Arnhem tot Meppel zal zijn voltooid, wordt met de voortzetting dier lijn naar Harlingen "en die van de lijn over Assen naar Groningen gelijktijdig "aangevangen."

— Het schip *Hendrik Jan Nassau*, kapitein *Roelfsema*, heeft den 13 dezer met meer andere schepen de haven van Bolderaa verlaten, koers zettende naar Elseneur.

— Op de jaarmarkt te Eelde waren aangebragt 175 koeijen (van f 70—" tot f 170—") 13 varkens en 3 bokken. In de varkens was geen handel en de bokken gingen weer naar hun eigen hok.

De handel in koeijen was zeer levendig.

In diezelfde gemeente ziet men dagelijks zekeren *G. W. ter Berg*, oud 76 jaren, nog met groote vlugheid de seis hanteeren en hoe de vlijtige hand wordt gezegend toont de zaadbult, die voor zijn huis staat.

— In de jongste zitting der Provinciale Staten van dit gewest is aan het Bestuur der Noord-Willems-kanaal-maatschappij vergunning verleend den dam weg te nemen, die genoemd kanaal nog van de Drentsche Hoofdvaart scheidt.

De Heeren Ged. Staten zijn gemagtigd eene geldleening te sluiten van f 104,000, in aandeelen van f 1000 of van f 500, tegen 4½ pCt. rente, die door conversie niet kan worden verminderd, met bepaling, dat na voorafgegane uitloting in 1891 *vier* en in elk der volgende jaren, tot aan de volledige kwijting toe, *vijf* aandeelen zullen worden afgelost. In geen geval echter zal vóór 1875 met de aflossing worden aangevangen en de aflossing steeds geschieden bij wijze van uitloting.

Met 25 stemmen tegen 1 is besloten, om de provinciale bijdrage van f 38,400 voor den kunstweg van Gieten tot aan de Klinkermolen-brug, thans goed afgewerkt, op de begrooting te houden.

Het voorstel van den heer *Oldenbandringh*, om, even als in 't vorige jaar, f 1000 op de begrooting te brengen, tot aanmoediging en verbetering van het lager onderwijs en die tot dat doel ter beschikking te stellen van heeren Gedeputeerde Staten, werd verworpen met 28 tegen 2 stemmen.

Men verzekert, dat het wetsontwerp op de regterlijke organisatie behandeld zal worden in 't volgende zittingjaar, dat in September begint.

Het antwoord der Regering nopens dit wetsontwerp is bij de Tweede Kamer ingekomen.

De Regering acht eene hernieuwde verdediging van het beginsel, dat de Hooge Raad blijft het Hof van Cassatie, overbodig, nu de meerderheid der Kamer het omtrent dit punt eens is. Evenwel is omtrent het renvooijenstelsel een nieuw artikel in het ontwerp gevoegd, houdende, dat bij vernietiging in cassatie, de Hooge Raad regt doet op de hoofdzaak en de zaak verwijst op den voet als bij het wetboek van burgerlijke regtsvordering of strafvordering zal worden bepaald, zoodat de toepassing van het beginsel aan die wetboeken wordt overgelaten. Het appèl in strafzaken blijft gehandhafd. De Regering is niet overtuigd van de noodzakelijkheid om de vacantie te behouden. Het getal en de zetels der geregthoven blijven onveranderd, zooals in het wetsontwerp is voorgesteld.

De Minister verklaart, dat de invoering der wet niet kan plaats hebben, dan na de herziening der wetboeken van burgerlijke regtsvordering en strafvordering, en dat hij bereid is, die zooveel mogelijk te bespoedigen.

De Regering meent, dat er geen reden kan bestaan om de bepaling van het aantal der Hoven thans nog uit te stellen, vermits men nu reeds over het benoodigd aantal kan oordeelen. Zij meent, dat, hoezeer het oordeel over de zetels der Hoven wordt gezegd zeer uiteenloopend te zijn, er alleen een ernstig verschil schijnt te bestaan over de keuze tusschen Leeuwarden en Groningen. Zij erkent, dat die keuze eenigzins moeijelijker is dan voor de verdere Hoven, doch houdt zich aan hare voordragt, ten gunste van Leeuwarden.

— Uit het antwoord van onzen Minister van Buitenl. Zaken, op de interpellatie des heeren *Schimmelpenninck*, ter zake van het vermoorden van onzen vice-consul te Damascus, blijkt, dat die moord eene wraakoefening was wegens pogingen van dien vice-consul, na den moord te Jedda in 't werk gesteld, ten behoeve van iemand, dien hij aldaar beschermde.

Men ziet hieruit, dat die moord en de gruwelijke tooneelen, die thans in Syrie voorvallen, met elkanderen in verband staan en tevens, dat het Mekka is, waar de bedevaartgangers uit verschillende oorden, *ook uit onze O. Indische bezittingen*, hunne belangen bespreken en hunne plannen voor de toekomst beramen.

Men ziet hieruit, hoe wij in ons regt waren en onze pligt dedeu, toen wij onze Regering op het dreigend gevaar wezen en welk eene groote verantwoordelijkheid er op haar rust ten aanzien van de veiligheid onzer landgenooten in onze Kolonien. Ook daar toch zijn er uit Mekka teruggekeerd, die gewis hebben gehoord van 't geen er is afgesproken en ook hen is het voorzeker aanbevolen, om het mogelijke te doen voor de eer en voor het bestaan van het rijk der halve maan.

De lijn Meppel-Assen-Groningen.

Zaturdag jl. kwam in de Tweede Kamer bovengenoemde lijn, met het amendement van Baron *van Hoevell*, strekkende om haar *weg te schrappen*, in beraadslaging. De heer *v. Zuylen v. Nyevelt* deed uitkomen dat deze lijn niet in het oorspronkelijk voorstel voorkwam, maar daarin eerst later was opgenomen. Dienaangaande wenschte hij te weten of deze lijn was onderworpen geweest aan het oordeel van den Raad van State, een punt dat bij eene vorige gelegenheid in soortgelijken zin in deze Kamer bij den tegenwoordigen Minister van Finantien en bij de Eerste Kamer zwaar gegolden heeft.

De Minister van Finantien merkte op dat de Raad van State omtrent deze wijziging niet was gehoord, gelijk op alle wijzigingen in eenig wets-ontwerp gebragt, die Raad niet gehoord werd. Eene andere zaak was het, dat de Raad van State niet gehoord was geweest bij het vorig wets-ontwerp, dat aanvankelijk uit twee wets-ontwerpen bestond en later tot een geheel gevormd was. Er bestond dus in beide gevallen groot onderscheid.

De heer *van Zuylen van Nyevelt* deed uitkomen dat de Minister van Finantien bij eene vorige gelegenheid ook in het niet hooren van den Raad van State op het voorstellen van nieuwe lijnen, bezwaar had gevonden. Aangenaam was het hem nu te vernemen dat die bedenking was opgeheven.

De heer *van Hoëvell* bestreed de hier voorgestelde lijn,

vooral uit het oogpunt van concurrentie van lijnen naar Rheine, op welk punt nu drie wegen zouden uitloopen. Daarbij deed hij uitkomen dat van een daarvan, de Westbaan, de inkomsten de uitgaven niet konden dekken. Daar hij geloofde dat de Minister van Finantien ook in die lijn bezwaar had, en hij die toch niet kon goedkeuren, stelde hij voor deze alinea uit de wet te ligten.

De Minister van Binnenlandsche Zaken zeide dat in het oorspronkelijk wets-ontwerp deze lijn niet voorkwam, niet omdat zij niet daarin passen zou, maar omdat men tegen te groote kosten opzag. De Regering wilde later dat gemis aanvullen; maar uit het verslag gezien hebbende dat velen het daarstellen daarvan verlangden, had de Regering besloten dien weg reeds nu in het artikel op te nemen. De voorgestelde lijn was belangrijk voor de provincie Drenthe zelve, voor Groningen, stad en gewest, welks oostelijk deel voor eene goede exploitatie veel kon toebrengen. Men kreeg ongetwijfeld drie concurrerende lijnen, maar hij kon niet toegeven dat de Hannoversche westbaan niets opbrengen zou; integendeel deze zou een per cent opgeleverd hebben. Doch niet uitsluitend was de aanleg dezer lijn voorgedragen uit het oogpunt van finantiëel voordeel, maar ook om andere belangen te bevorderen.

De heer *van Bosse* deed uitkomen dat het noodig was alsnog in dezen te beslissen, of men een of twee wegen naar het Noorden zou doen loopen, en daarom stelde hij voor na de stemming omtrent het voorgestelde amendement in de 1ste alinea te laten wegvallen de woorden: Meppel-Leeuwarden.

De heer *Reinders* bestreed de gronden van den heer *van Hoëvell*, en meende dat de nu behandelde lijn in het belang van het binnenlandsch verkeer allernoodigst was. Het argument dat de Westbaan weinig zou opbrengen, kon niet tot bestrijding van dezen weg strekken. De weg van Meppel Assen geloofde hij veel voordeeliger te zullen zijn dan ooit die over Heerenveen naar Leeuwarden zou kunnen worden.

De Minister van Finantien kwam nader terug op de opbrengst van de Westbaan, die een en een vierde per cent geweest was, en die van alle staatsspoorwegen in Hannover vier en 71 honderdste per cent.

De heer *van Heiden Reinestein* verdedigde ook de belangen van Drenthe, en toonde kortelijk aan, hoe noodig het was de nu voorgestelde lijn in de wet op te nemen.

De heer *van Hoëvell* antwoordde, niet te kunnen begrijpen dat een spoorweg die 1¼ per cent uitdeelde, nog twee wegen naast zich kon verdragen. Voor het binnenlandsch verkeer, waarop men gewezen had, was het niet raadzaam vijf millioen te besteden tot den aanleg van een weg door Drenthe. Groningen zou door weglating van dien weg niet afgesneden zijn, daar de Groningers zich langs andere rigtingen verder konden begeven. Hij kon om deze en andere redenen niet begrijpen, dat de Regering zoo toegevend was geweest om deze lijn in de wet op te nemen: hij begon er aan te twijfelen of men werkelijk tot eene uitvoering van vele der voorgestelde werken zou geraken; eene bijzonderheid die welligt oorzaak kon wezen dat de heer *van Nispen*, die wegens finantiële bezwaren zoo zeer tegen het vorig wets-ontwerp was gestemd, gelijk die zelf bij de algemeene beraadslagingen opgegeven had, over dit wets-ontwerp gunstiger dacht.

De heer *van der Veen* verdedigde nader de belangen van het gewest zijner inwoning, en betoogde dat bij den aanleg van den voorgedragen weg niet alleen de belangen van die provincie maar ook die van andere ten zeerste betrokken waren.

De heer *van Nispen van Sevenaer* verduidelijkte den zin zijner woorden, waarop gewezen was: hij geloofde dat het wets-ontwerp de vrijheid gaf om de werken voort te zetten al naar gelang de omstandigheden dit zouden medebrengen en dat het aan de meerderheid der leden gelegenheid verschafte gelden toe te staan, naar mate 's lands finantien dit toelaten.

De heer *van Bosse* riep de bepaling van art. 69 van het Reglement van Orde in, en zulks tegen de bewering van den Voorzitter dat hij nu geen amendement op eene vroeger behandelde lijn kon voorstellen. Hij geloofde dat uit den aard der zaak de gelegenheid moest open blijven om tot het sluiten der beraadslaging het amendement voor te dragen. Nadat hij echter uit de beraadslaging bemerkt had dat zijn amendement weinig kans had van slagen, zoo verklaarde hij het in te trekken.

De heer *van Hoëvell* zeide verder dat hij in eene kanalisatie voor Drenthe meer voordeel zag dan in een spoorweg. Den heer *van Nispen van Sevenaer* deed hij opmerken, dat deze, naar het nu bleek, den zin der door hem aangehaalde woorden juist begrepen had.

De Minister van Binnenlandsche Zaken merkte ten slotte op dat de Regering voornemens was alle voorgestelde werken uit te voeren, tenzij onverhoopte bezwaren dit mogten beletten. Met deze lijn echter werd niet alleen Drenthe maar ook Groningen gebaat.

Daarop werd het amendement van den heer *van Hoevell* in stemming gebragt en met 50 tegen 19 stemmen verworpen.

Vóór hebben gestemd de heeren: Kingma, Thorbecke, van der Linden, Wintgens, Olivier, Heemskerk Azn. Hoynck van Papendrecht, Poortman, van Bosse, Duymaer van Twist, van Heukelom, van Hoëvell, Dullert, Betz, van der Poel, van Voorthuysen, ter Bruggen Hugenholtz, van Zuylen van Nyevelt en van Goltstein.

Zóó was het lot van het amendement van Baron *van Hoevell*, een universeel genie, 't welk op den bekenden aardbodem overal te huis meent te zijn en er 't hoogste woord voert. Hier speelde hij de rol van *sentinelle perdue* in de achterhoede van het reeds vroeger zoo droevig verslagen Thorbeckiaansche keur-corps.

Drenthe mag er wel eens over denken, op welke wijze het dien dollen parlementairen boedelredder, die zoo ongeroepen in 't land van „hei en struiken" verscheen, maar ook van zulk eene ongelukkige reis weer in Twenthe teregt kwam, eenig blijk van weinig achting kan geven. *Er groeit in het land, dat hij zoo weinig telt*, wel iets anders dan „hei", waarvan men hem een kroontje zou kunnen vlechten, en aan stof, om daarbij een *zeer toepasselijk* woord te voegen, ontbreekt het niet.

Bij de *algemeene beraadslagingen* over het Regerings-spoorweg ontwerp sprak de heer Mr. *P. van der Veen* het volgende:

„Mijnheer de Voorzitter, het vorige wets-ontwerp van de heeren *van Tets* en *van Bosse* omtrent den aanleg van spoorwegen bij concessie, waaraan ik, uit volle overtuiging dat we daardoor op eene goede wijze spoorwegen zouden krijgen, gaarne mijne stem heb gegeven, is verworpen, voornamelijk omdat men beweerde dat het te kostbaar was.

Een nieuw ontwerp is ons aangeboden, maar uitgaande van een ander beginsel, dat van staatsspoorwegen. Vroeger heb ik mij tegen staatsspoorwegen verklaard. Mijne bezwaren betreffen echter meer de exploitatie dan het leggen der wegen. Over het eerste heb ik nu niet te spreken; de beslissing, of dit door den Staat zal worden uitgevoerd dan wel aan particulieren zal worden overgelaten, is aan latere wetgeving voorbehouden.

Het grootste bezwaar dat ik heb tegen het leggen der wegen door den Staat is de kostbaarheid, die werken, door de ambtenaren van den Staat uitgevoerd, eigenaardig pleegt aan te kleven, terwijl zucht naar winst bij particuliere ondernemingen een sterke prikkel tot zuinigheid is.

De Regering beweert en becijfert echter dat meerdere kostbaarheid niet het geval zal zijn met hetgeen zij voorstelt. En zal de verwerping van het vorig ontwerp worden geregtvaardigd, en zal dit ontwerp kunnen worden aangenomen, dan zal het thans voorgestelde spoorwegnet, behoudens dat het ook in andere opzigten even voldoende zij voor 't algemeen belang, althans beterkoop dan het verworpene moeten kunnen gebouwd worden.

Ik ben ook hierin weder geen deskundige. En om door vergelijking der kosten van verschillende wegen een juist oordeel te vellen omtrent de waarde van den te besteden prijs, is zeer moeijelijk, omdat men dan met al de omstandigheden der verschillende localiteiten naauwkeurig moet bekend zijn. Wat dus betreft de juistheid van het finantiele stelsel der voordragt, zal ik trachten het licht, dat mij ter overtuiging nog mogt ontbreken, uit de discussie te verkrijgen. Voorloopig wil ik echter aannemen dat de berekening der Regering goed is, en mij zóó, voorwaardelijk, niet verzetten tegen het leggen van spoorwegen door den Staat.

Ik heb meêgewerkt ze te krijgen op andere wijze, voor den vroeger voorgestelden prijs; kan men het op deze wijze even goed doen, het zij zoo; mits . . . . dat we met de daad spoorwegen krijgen, en . . . . binnen den bepaalden tijd krijgen. Op dit punt evenwel bestaat bij mij juist het grootste bezwaar tegen dit wets-ontwerp. Immers eene wet kan door eene latere wet worden gewijzigd. Al wat we *nu* opbouwen zal *later* door de wet weder kunnen worden afgebroken. En de gelegenheid daartoe zal ruimschoots voorhanden zijn, omdat ieder jaar, tot aan de voltooijing van de wegen de daartoe te besteden som, minstens ten bedrage van 10 millioen, op de begrooting zal moeten worden toegestaan.

Maar men acht latere wijziging hoogst onwaarschijnlijk, omdat niet enkel de Regering maar ook de Staten-Generaal daartoe zouden moeten medewerken.

Zullen er echter gedurende die lange reeks van jaren, tot den bouw der beraamde wegen noodig, geen omstandigheden kunnen geboren worden die welligt ook de Staten-Generaal bewegen, aan voorgestelde wijzigingen toe te geven? Vooral wanneer dit geschiedde nadat reeds in de meest bevolkte streken de wegen zullen voltooid zijn.

Zou eene wijziging niet het eerst mogelijk zijn te verwachten in het minimum der jaarlijks te verwerken som?

Hoeveel omstandigheden kunnen er en zullen er welligt in eerstvolgende jaren ontstaan, die buitengewone uitgaven vorderen of de inkomsten verminderen, zoodat de som voor spoorwegen vastgesteld, niet aanwezig zal zijn.

Oorlogen of geruchten van oorlogen, minder aanzienlijke batige saldo's uit de kolonien, en andere voorvallen meer, zouden kunnen doen besluiten om de voor spoorwegen vastgestelde som te verlangen, terugdeinzende voor het middel van geldleening, *niet gedachtig hoeveel schuld aanhoudend geamortiseerd werd.*

Hierom acht ik het van zoo groot gewigt, dat in de wet, althans zooveel mogelijk, waarborgen worden opgenomen om de uitvoering van hetgeen nu vastgesteld zal worden, *ongewijzigd* te verzekeren.

Daarom zou ik wenschen, in de wet geschreven te zien dat men het benoodigde geld zou negotieren voor 't geval dat de schatkist te kort schiet.

Ik weet wel, ook deze bepaling zou later kunnen worden ontgaan, maar wanneer eenmaal het beginsel van leening in de wet opgenomen is en men zich aan dat denkbeeld heeft gewend, zal men *later*, als het noodig mogt zijn, te gereeder tot de uitvoer overgaan.

Men zou het onnoodig kunnen achten dit met duidelijke woorden nog in de wet te schrijven, omdat het een gevolg *moet* zijn van de bepaling van art. 5, dat jaarlijks voor den aanleg der in art. 2 genoemde spoorwegen ten minste tien millioen gulden *op de Staatsbegrooting worden uitgetrokken.* Want die uitgaaf moet gedekt worden, en zijn de inkomsten van den Staat daarvoor niet toereikend, dan zou de Regering te gelijker tijd eene leening moeten voorstellen tot het bedrag van het tekort.

Eene zinsnede in de Memorie van Beantwoording heeft bij mij twijfel doen ontstaan of ik mij in deze opvatting van de onvermijdelijke gevolgen dier bepaling welligt vergis.

Ik lees op pag. 29: „*Zoo de bronnen der schatkist zoo rijkelijk blijven vloeijen als in de laatste jaren het geval was, zal men gaarne tot het geheel afwerken van het spoorwegnet* (door die tot-stand-brenging der Drentsche lijn) *willen medewerken.*" ZOO DE BRONNEN DER SCHATKIST ZOO RIJKELIJK BLIJVEN VLOEIJEN, zegt de Regering, dan zal men het staatsspoorwegnet afwerken.

Hieruit volgt, dat als de schatkist te kort komt, men het werk zal staken. Ik kan geen anderen zin aan dit gezegde der Regering geven. Maar dan ook is, niettegenstaande de wet het leggen der wegen gebiedt, het vooruitzigt, van hen vooral die ver van de punten van aanvang verwijderd zijn, op het verkrijgen van spoorwegen niets beduidend.

Ik verzoek den Minister van Finantien mij wel te willen zeggen of Zijne Excellentie eenen anderen zin aan die woorden kan geven, en bepaald, of de Regering, is het noodig, met behulp eener geldleening, de wet ongewijzigd zal uitvoeren.

Aarzelt de Regering ook maar eenigermate hierin, ik zal mijne stem niet durven geven aan een wets-ontwerp, waarvan te voorzien is, dat het niet, zoo als het daar ligt, zou worden uitgevoerd. Dan zou ik gelooven, dat men, in de noordelijke gewesten onzes lands althans, door deze wet verder dan ooit van het bezit van spoorwegen zou zijn verwijderd.

Ik verlang zooveel mogelijk waarborgen in de wet dat zij, onafhankelijk van latere omstandigheden, zal worden uitgevoerd, zonder wijziging, zoo als ze zal zijn aangenomen.

Een andere waarborg daarvoor van groot gewigt is voor mij de gelijktijdige aanvang van de verschillende wegen.

Ik zeg *gelijktijdige*, want voor zoover ik kan zien, bestaat er geene reden waarom dit niet mogelijk zou zijn, en waarom de woordjes: *zooveel mogelijk* niet zouden kunnen wegvallen. Immers de Regering verklaart in de Memorie van Beantwoording (pag. 25) dat *één vijfde* van het benoodigde kapitaal, nu reeds aanwezig is; gebrek aan geld om op acht punten te gelijk een niet te onbeduidenden aanvang te maken, kan derhalve geen hinderpaal zijn, want ik veronderstel dat de Regering niet zal aarzelen, die geheele aanwezige som voor dit werk op de begrooting voor 1861 uit te trekken. Het zal mij aangenaam zijn, ook hieromtrent een bepaald antwoord van den Minister van Finantien te ontvangen.

Er zouden echter mij onbekende beletselen van *technischen aard* voor den gelijktijdigen aanvang kunnen bestaan en daarom zal ik mij op dit punt aan geen amendement wagen.

De gelijktijdige aanvang der verschillende wegen, zeg ik, is voor mij een gewigtige waarborg voor de daarstelling der spoorwegen. Want wanneer een weg gedeeltelijk gelegd is, zal men wel genoodzaakt zijn dien te voltooijen.

De Regering gaat bij de keuze van de punten van aanvang der onderscheidene wegen uit van het beginsel om aan te vangen van bestaande en in exploitatie zijnde wegen, ten einde met de ondernemers dier wegen te contracteren over de *voorloopige* exploitatie van de gereede gedeelten der nieuwe wegen, opdat het publiek niet verstoken zou zijn van hetgeen gereed is, zonder dat de quaestie omtrent de exploitatie der voltooide wegen, hetzij door den Staat of door particulieren, zou zijn gepraejudicieerd. Zóó zal de weg van Arnhem naar Leeuwarden, zeker de langste der te bouwen wegen, aanvangen te Arnhem. In verband met dezen weg staat de later in het ontwerp opgenomen weg van Groningen naar Meppel; maar deze wordt in art. 3 niet genoemd. Het tijdstip en het punt van aanvang met dien weg zijn derhalve nog onbestemd. Dit in verband met de aangehaalde zinsnede der Memorie van Beantwoording, waar de Regering dezen weg bespreekt, doet mij te meer omzien naar waarborgen voor de daarstelling ook van dien weg.

Ik zou zulk een waarborg verkregen hebben, wanneer ook het tijdstip en het punt van aanvang van dien weg in de wet waren opgenomen, en ik zal trachten door een amendement dit nog te verkrijgen.

Ik heb gezegd dat ik mij om het aangenomen beginsel van staatsspoorwegen tegen dit wets-ontwerp niet onvoorwaardelijk zou verzetten, indien het overigens even voldoende zou zijn voor 't algemeen belang als 't verworpene.

Het komt mij echter voor op enkele punten hierin te kort te schieten. Ik wil slechts ééne zaak noemen: het algemeen belang vordert zeker dat geen weg zóó worde gelegd dat hij, juist gedurende den tijd dat hij voor vervoer 't nuttigst kan zijn, niet te gebruiken is. Dit zou welligt het geval worden wanneer over de Waal bij den Moerdijk geen bruggen worden gelegd, en dus gedurende den winter, bij ijsgang, wanneer het vervoer te water gestremd is, ook de spoorwegen aldaar nutteloos zouden zijn.

De Regering deinst terug voor de meerdere uitgaven die het verbeteren van het ontwerp op deze en andere punten zou ten gevolge hebben. Maar ik zal mij niet laten weêrhouden door de groote som die een voldoend spoorwegnet vordert, overtuigd dat de welvaart van ons land zou lijden wanneer wij nog langer bij naburige Staten zoo ver ten achteren bleven, en dat het verminderen van dat cijfer, door de wegen niet in alle opzigten zoo te bouwen dat ze aan dat doel beantwoorden, eene verkeerde besparing en niet de ware zuinigheid is.

Maar nog eens herhaal ik het, zal ik op de gestelde voorwaarden aan staatspoorwegen mijne stem kunnen geven, dan zal dit alleen kunnen zijn wanneer in de wet zooveel mogelijk waarborgen genomen zijn, dat ze tot stand zullen komen.

Van de wijzigingen die in het ontwerp zullen worden gebragt en van de gevraagde inlichtingen van de Regering zal mijne stem omtrent dit wets-ontwerp afhangen.

† **Gieten**, 19 Julij. Als eene bijzonderheid kan worden gemeld, dat door den heer J. *Ottens*, logementhouder alhier, twee kalveren zijn verkocht van ongeveer een half jaar oud, voor de som van vijf en negentig gulden.

† **Ruinen**, 20 Julij. Meldt men uit andere plaatsen van de geringe winst der bijen, ook van hier kan zulks gemeld worden, terwijl de bijenhouders 't er voor houden

dat zulks mede is toe te schrijven aan den slechten staat der heide, wijl de bloesem daarvan geheel door rupsen en wormen wordt doorgeknaagd.

Als eene bijzonderheid kan van hier gemeld worden, dat een appelboom aan welke thans vruchten zijn, ten tweeden male in bloei staat.

KERK- EN SCHOOLNIEUWS.

† **Boijl**, 20 Julij. Heden werd alhier het verblijdend berigt ontvangen, dat de beroeping van den kandidaat *Lieftinck*, tot herder en leeraar dezer gemeente, door de bevoegde autoriteiten is goegekeurd. Binnen kort hopen wij Z.E.W. alzoo in ons midden te zien, ten einde zijn dienstwerk te aanvaarden.

† **Zwartsluis**, 23 Julij. Werden wij op Zondag den 1 dezer andermaal verontrust bij het vernemen, dat onze geachte jongste leeraar Ds. *G. A. Fijnvandraat* eene beroeping naar de gemeente van Workum had ontvangen; tot onze groote blijdschap, hoorden wij gisteren dat Z.W.E.W. ook voor dat beroep had bedankt.

Het is onze wensch dat deze keuze moge strekken tot eenen, voor leeraar en gemeente, uitgebreiden zegen.

† In No. 87 dezer Courant is in het berigt van 19 dezer eene misstelling ingeslopen. Het beroep naar Staphorst is uitgebragt op *J. van der Werf*, predikant te Wijk bij Duurstede.

† **Avereest**, 19 Julij. Heden is alhier het berigt ontvangen, dat de heer *A. F. Kok*, pred. der Afges. te Zierikzee, het van hier op zijn weleerw. uitgebragt beroep heeft aangenomen. De blijdschap dier gemeente is groot, nu weder spoedig de bij haar opengevallen leeraarsplaats staat vervuld te worden.

LAATSTE BERIGTEN.

In de Tweede Kamer zijn gisteren afgehandeld de 4e, 5e, 6e en 7e lijn.

Verworpen is het amendement der heeren *van der Linden* en *van Hoëvell*, om in de 4de lijn het uitgangspunt te nemen van Zwolle of Deventer over Almelo, in plaats van Zutphen, zooals de Regering voorstelt, alsmede het amendement des heeren *Strens*, om tot de 7de lijn toe te voegen Roermond.

Daarna werden in discussie gebragt de 8e en 9e lijn (verbinding van het midden des Lands) eensdeels over Maarsbergen naar 's Bosch. enz., en anderdeels van Rotterdam over Dordrecht en den Moerdijk naar Breda.

Heden worden de verschillende amendementen, hierop betrekkelijk, behandeld.

De *Morning-Post* zegt, dat er een *vredes-tractaat* is gesloten tusschen de Drusen en de Christenen.

Verrassende tijding!

Men schrijft uit Genua, dat *Garribaldi* met 5000 man Palermo verliet en zee koos.

Waarheen, was onbekend.

Sommigen meenden, dat hij met dat Corps was geland op de Napelsche kust.

Advertentien.

Bevallen van eene DOCHTER. A. J. GREVENSTUK-TER VELT.

Oosterwolde 21 Julij 1860.

Eenige algemeene kennisgeving.

Op heden overleed, tot mijne bittere smart, mijne hartelijk geliefde echtgenoot GESINA OLDENHUIS HOFSTEDE, in den ouderdom van ruim 71 jaren, na eene gelukkige echt van bijna 42 jaren.

Assen den 22 Julij 1860.

B. SERVATIUS.

Eenige kennisgeving.

Jagtgeweren.

De ondergeteekende heeft ontvangen: fijne **GEWEREN**. Heeft ook een bekwame **GEWEERMAKERS KNECHT**; beveelt zich aan voor het veranderen en herstellen van GEWEREN.

A. BRAAKMAN te Assen.

Op Vrijdag 27 Julij 1860, des voormiddags te 10 uur, ten verzoeke van de Erven JAN POPKEN te Duurze, ten diens sterfhuize, zullen publiek worden verkocht:

16 stuks ***HOORNVEE***, drie ***PAARDEN***, drie ***VARKENS***, ***WAGENS***, ***PLOEGEN***, ***EEGDEN*** en verder ***BOERENGEREEDSCHAPPEN***.

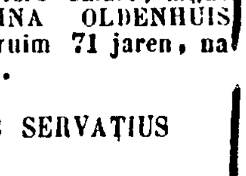

Huismeubelen,

als: ***KABINETTEN***, ***KLOKKEN***, ***BEDDEN***, ***PORCELEIN***, ***TIN*** en ***AARDEWERK*** en hetgeen verder tot een BOEREN INBOEDEL behoort.

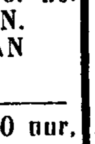

A. W. VAN HOLTHE TOT ECHTEN, Notaris.

Op Vrijdag den 27 Julij 1860, des voordemiddags te 10 uur, te Tynaarlo, gemeente Vries, ten huize van nagemelde verkoopers,

groote Verkooping,

ten overstaan van den ondergeteekenden Notaris, van 3 ***PAARDEN***, een met veulen; een zesjarige Ruin en een

tweejarig zwart Merriepaard 18 stuks ***HOORENVEE***, oud en jong, 60 ***OOI-*** en ***WEERSCHAPEN***, 2 oude en 6 jonge ***VARKENS***, 3 ***BOEREWAGENS***, ***PLOEG***, ***EEGDEN*** en verdere ***BOER-*** en ***DEELGEREEDSCHAPPEN***, eene ***CHAIS***, ***KARN*** met koperen banden en verdere ***KARN-*** en ***MELKGOEDEREN***, en wijders eenige

Huismeubelen,

enz., ten verzoeke van ROELOF NIJENHUIS en schoonzuster JENTIEN HOMAN, beide te Tynaarlo voormeld.

Vries 21 Julij 1860.

A. HOMAN.

De Notaris A. J. C. TELLEGEN te Smilde, zal op Vrijdag den 3 Augustus a.s., des avonds te 7 uur, ten huize van den Logementhouder J. H. WIND aldaar, ten verzoeke van JAN WIETSES DE VRIES c.s., overgaan tot de bepaalde toewijzing van:

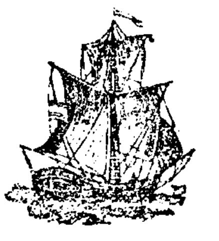

EENE OVERDEKTE

Praam,

groot 42 tonnen, met ***ZEIL*** en ***TREIL***, benevens verdere complete ***INVENTARIS*** liggende voor de woning van CORNELIS DE JONGE te Smilde.

De **DIRECTEUR DER GESTICHTEN *OMMERSCHANS*** en ***VEENHUIZEN***, zal op aanstaanden DONDERDAG den 26 Julij 1860, 's middags te 12 uur, ten huize van den ONDER-DIRECTEUR voor den Landbouw aan het 1e GESTICHT te *VEENHUIZEN*, ondere nadere goedkeuring, **UITBESTEDEN:**

HET VERBREEDEN EN VERDIEPEN VAN TWEE wijken OF baarten,

langs en op de hoeven van VAN EISDEN, ten zuiden van de Hoofdvaart, in vier perceelen, ieder ter lengte van nagenoeg 655 Nederlandsche Ellen,

waarvan het Bestek en Voorwaarden aan opgemeld Gesticht en bij den Veenbaas JIPPE JACOBS JAGT ter lezing ligt.

De Directeur voornoemd,
J. VAN KONIJNENBURG.

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente Staphorst zijn voornemens, op Woensdag den 1sten Augustus aanstaande, des voormiddags om elf uur, ten Gemeentehuize aldaar, publiek **AAN TE BESTEDEN:**

Het bouwen van een Gemeentehuis, eene School, eene Onderwijzerswoning en eene Kap op den Toren te Rouveen, alles met bijlevering der benoodigde Materialen.

De aanwijzing in loco zal geschieden daags vóór de Besteding, terwijl de Bestekken ter lezing liggen te Avereest bij H. L. VAN DER VECHT, te Assen bij SOMER, te Meppel bij VAN DIJK en VOORTHUIS, te Steenwijk bij VARRENHORST, te de Wijk bij STEENBERGEN, te Zwartsluis bij SOMER en te Zwolle bij SCHEUER.

Nadere informatien, alsmede Bestekken tegen betaling van f 1—, verkrijgbaar ten Gemeentehuize van Staphorst en bij den heer M. DE GROOT; Mr. Timmerman te Zwolle.

Staphorst den 20 Julij 1860.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
J. H. VAN BARNEVELD, Burgemeester.
B. J. COSTER, Wethouder.

MARKTBERIGTEN.

Amsterdam 20 Julij. Kamper-Eilands HOOI f 14 1/2 a f 17 1/2.

TARWE nagenoeg onveranderd; 128 ℔ bonte Poolsche f 338 bij partij, 127 ℔ Friesche f 330 aan de Zaan; per 2400 kilo: 76 kilo bonte Poolsche f 350 bij partij.

ROGGE. Ongedroogde bij gerijven, gedroogde bij partijen tot vorige prijzen, 124 126 ℔ Pruissische f 212 f 220; 117 118 ℔ nieuwe jarige Archangel f 182 f 184; 120 ℔ nieuwe Petersburger f 191, 117 118 119 ℔ jarige dito f 182 f 184 f 186. Op levering per 2100 kilo iets vaster; Julij f 180 f 181 Augustus f 182 f 181; October f 187 f 188; Maart f 189 f 188. Pruissische per Julij f 184 f 182; dito per Aug. f 184 f 183; dito per Sept. f 188.

GARST iets lager verkocht, 117 ℔ Deensche f 225.

KOOLZAAD £ 1/2 hooger; op 9 vaten Olie in Sept. £ 71 1/2 Oct. £ 72.

LIJNZAAD in een doen, 108 109 ℔ Calcutta f 325.

RAAPOLIE dadelijk vast, op levering hooger betaald; op 6 weken f 41; Vliegend f 39 3/4; 1o. Sept. f 41 1/4; October f 41 3/4 f 42, November f 42 1/4 1/2; December f 42 3/4, Mei f 43 1/4.

LIJNOLIE dadelijk onveranderd, op levering williger; op 6 weken f 30 3/4; Vliegend f 29 1/2; Najaar f 31; April f 31 1/2.

HENNEPOLIE op zes weken f 38 1/4, Vliegend f 37.

RAAPKOEKEN per 1040 stuks f 72 a f 76.

LIJNKOEKEN per 104 stuks f 11 a f 13.

Schiedam 20 Julij MOUTWIJN f 14.50. — JENEVER f 20.00. Amst. proef f 21.25.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN
AMSTERDAM, 1860

	pCt.	20 Julij	21 Julij
Nederl. W.S.	2 1/2	64	64 1/8
—	3	76 1/2	
—	4	98 1/2	98 5/8
Amort. Synd.	3 1/2	93 5/8	93 1/2
Handelm.	4 1/2	133 1/4	133 1/2
O. I. Leening	4	97 1/2	
Aand. H. Spw.			
—— R. ——	4 1/2		
N. B.	1/2		
Maats. Wels.			
Rusland,			
Obl. Hope	5	102 3/8	102 3/8
Cert. 1831/33	6	85 7/16	85 3/8
Dito 1840	4	80	
— Stieglitz	4	81	81
— Nieuwe	4		
— 5e Serie	5	89	
— 1855	5	97 5/8	97 3/4
— van Aa	5	60 1/4	60 1/4

	pCt.	20 Julij	21 Julij
Polen,			
Aand. fl 500	4	160 1/2	160 1/8
Obl.	4		
Spanje, Obl.	3	39 11/16	39 5/8
Obligation	3	48 3/8	48 3/8
Binnenl.	3	47 11/16	47 11/16
Amortisable		20 1/4	20 1/4
Bewijz. Coup.			
Oostenrijk,			
Oblig. Goll	5		
—— ——	4		49 1/4
—— Metal.	5	51 1/8	51 3/16
— RenteA.	5	74	74 5/16
— Nation.	5	58 1/8	58 1/16
—— ——	2 1/2	27 1/16	27 1/8
Belgie, Cert.			
Rothschild	2 1/2	51 7/8	
Portug., Obl.	3	44 5/16	44 1/4
Braziliën	5		
Woonwaandeelen	4	447 1/2	448 1/2

20 Julij.

Van Nationale fondsen waren 4 pcts. meer aangeboden; van buitenlandsche waren Oostenrijksche en Spaansche flaauw gestemd en tot lagere prijzen verhandeld; Russische daarentegen meer gezocht; overigens leverde de markt weinig bijzonders op.

21 Julij.

Bij weinig handel was de markt nagenoeg als gisteren; alleen Oostenrijksche fondsen waren iets vaster.

De Verteller, enz.

Strocknitz: „Maar mijn hemel, Tompix, hoe kunt gij zulke muzijk in uw herberg dulden? Geen mensch kan het daarbij uithouden!"

Tompix: „Hieruit ziet gij, van welke kwaliteit mijn bier is. Bij dat, 't welk gij schenkt, kan niemand de beerlijkste muzijk uitstaan."

„Ik wensch u geluk, Robbel, uwe dochter heeft toch in 't laatst den candidaat-notaris gekregen! en zijt gij tevreden met mijnheer uw schoonzoon?"

„'t Gaat wel, maar hij heeft één gebrek: hij kan niet spelen."

„Is dat een gebrek? Wensch u daarmede geluk!"

„Dat is te zeggen: hij verstaat het spel niet maar—speelt toch."

Mijnheer Pimpelba zit met zijne dochter Eulalia aan tafel.

Iemand treedt binnen.

„Wat wenscht gij, mijnheer?"

„Met u onder drie oogen te spreken. Ik ben de 40jarige proponent Jetska."

„Maar waarom juist onder drie oogen?"

„Met het eene wilde ik de schoone Eulalia fixeren."

De 50jarige Eulalia bloosde ontzettend.

Moeder: „Zie, Kareltje, matig uwe hartstogten en booze driften, anders komt gij nog op het schavot."

Vader: „Neen, Kareltje, op het schavot komt gij niet. Als gij slechts in toorn en niet met voorbedachten rade iemand om 't leven brengt, zoudt gij hoogstens een jaar vestingstraf krijgen, want gij zijt van *afkomst*.

„Wat moet ik doen, om een goed portret te verkrijgen van mijne geliefde?"

„Breng haar naar den jongsten schilder der stad en *laat ze zitten*."

Inhumaan is het, als men om brood bidt en een steen ontvangt, maar gruwelijk is het, als men de *hand* eener jonge dame vraagt en in plaats daarvan den *voet* des vaders voelt.

Gedrukt bij GRATAMA te Assen.